

The Views of Academics about Web-Based Instruction*

Oğuz ÇETİN¹

Erkan ÇALIŞKAN²

Nihal MENZİ³

ABSTRACT. The purpose of this study is to examine views of academics about Web-Based Instruction (WBI). Within this study, twenty-four academics in Niğde University Faculty of Education were interviewed. For this purpose, the personal information form and the interview form were used which were developed by researchers based on an intensive review of the relevant literature review, the researchers' past experiences and the views of other experts in the field. The interview form is composed of three sub-dimensions; 'Instructional Dimension of WBI', 'The Positive and Negative Aspects of WBI' and 'Difficulties in WBI Practices'. The data obtained from the interview were analyzed using content analysis method. According to findings, academics find WBI useful. However, they lack knowledge and practice in this regard.

Keywords: Web, Web-based instruction, Interview.

SUMMARY

Purpose and Significance: Besides accessing information anytime and anywhere, Web-Based Instruction (WBI) is getting more and more important. Teachers and institutions, as the education system, have an important role in WBI system too. Faculty academics' level of knowledge, case of using WBI in their lessons and views about WBI affects the teachers' and teacher candidates' use of WBI in lessons efficiently. Consequently, in this study Niğde University Education Faculty academics' views about WBI have been examined.

Methods: Qualitative research design was patterned and interview method has been used. A personal information form to identify the demographic characteristics of academics and an interview form to identify the views about WBI have been used as a data collection tool. The forms were developed by researchers based on an intensive review of the relevant literature review, the researchers' past experiences and the views of other experts in the field. Interview form is composed of three sub-dimensions; 'Instructional Dimension of WBI', 'The Positive and Negative Aspects of WBI' and 'Difficulties in WBI Practices'. Twenty-four academics were interviewed who were working in Niğde University Faculty of Education. The data obtained from this study were analyzed by content analysis method.

Results: As a result of study, academics generally described WBI as 'computer skills and knowledge through the Website, and reach the target audience' (58,3%). They also perceived WBI as a tool that embodies education and instruction, teaching by entertaining, teaching meaningful and permanent, providing participation the course and providing interest, attention and motivation. The majority of academics stated that they have not received an education about the WBI (91,7%) and they have not used WBI at their lessons (75,0%). Furthermore the majority of academics stated all courses can be done by the WBI (45,8%) and that the role of the teacher's guide on the Web (45,8%). In addition to this, they considered that WBI doesn't shake the authority of the teachers. Participants expressed that teachers can provide more guidance to their students by using WBI in classrooms (45,8%). Based on the academics' views, WBI must contain activities (experiments, animations, simulations, etc.) (58,3%), chat rooms & discussion forums (45,8%), presentations & videos (33,3%) and homework & projects & researches (16,7%).

Discussion and Conclusions: The results of the study have shown that academics have positive views about WBI. However, it can also be stated that there are significant knowledge and practice deficiencies about WBI and that training about this is required. Furthermore, it is thought that to establish learning object banks for academics to attain WBI materials and use them in their lessons and to provide easy access to Web-based materials could be a solution to this problem.

* This study was presented at I. Web Destekli Öğretim Uygulamaları Sempozyumu (27-28 September 2011 in Kayseri, Turkey).

¹ Asst. Prof. Dr., Niğde University, Faculty of Education, Department of Computer Education and Instructional Technology, Niğde, oguzcetin@nigde.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., Niğde University, Faculty of Education, Department of Computer Education and Instructional Technology, Niğde, erkancalisikan@nigde.edu.tr

³ Res. Asst., Niğde University, Faculty of Education, Department of Computer Education and Instructional Technology, Niğde, nmenzi@nigde.edu.tr

Web Tabanlı Öğretime Yönelik Akademisyen Görüşleri*

Oğuz ÇETİN¹

Erkan ÇALIŞKAN²

Nihal MENZİ³

ÖZ. Akademisyenlerin Web Tabanlı Öğretime (WTÖ) yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görev yapan 24 akademik personel ile görüşme yapılmıştır. Bu amaçla kişisel bilgi formu ve ilgili alan yazın taraması, araştırmacıların geçmiş deneyimleri ve alanla ilgili diğer uzmanların görüşleri doğrultusunda geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. “WTÖ'nün Öğretimsel Boyutları”, “WTÖ'nün Olumlu ve Olumsuz Yönleri” ve “WTÖ Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlükler” şeklinde üç alt boyutta toplanan görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda akademisyenlerin WTÖ'yü genel olarak faydalı buldukları ancak bu konuda bilgi ve uygulama eksikliklerinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Web, Web tabanlı öğretim, Görüşme.

GİRİŞ

Problem Durumu

İnternet ağını kullanan tele-konferans görüşmeleri, geleneksel postanın yerini alan elektronik postalar, basılı kaynaklara alternatif oluşturan elektronik kitap ve süreli yayımlar, İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim'in (ITUE) birer parçası olarak kullanılmış araçlardır. Web Tabanlı Öğretim'de (WTÖ), ITUE adı altında kullanılan farklı araçların hemen hemen tamamından yararlanılmaktadır. İçeriğe erişmek için Web sayfa yapıları düzenlenmekte, iletişimin sağlanması ve sağlıklı olarak yürütülmesi için e-posta listelerinden faydalanılmakta, etkileşimin artırılabilmesi için tartışma listeleri ve sohbet programları kullanılmaktadır (Al & Madran, 2004). WTÖ, belirli bir ders müfredatının ya da öğrenme materyalinin İnternet teknolojisi aracılığıyla farklı konumlarda bulunan bireylere aktarıldığı bir öğretim platformu olarak tanımlanabilir (Olaniran, Rodriguez & Williams, 2010). Şendağ ve Gündüz (2007, s.138)'e göre WTÖ, “herhangi bir amaç için, önceden planlanmış öğretim öğrenme etkinliklerinin düzenlenmesinde, Web teknolojilerinden yararlanılarak bireylerin eğitiminin gerçekleştirilmesi”dir. Koçoğlu ve Sezgin (2002) ise WTÖ'yü kolaylıkla ulaşılabilen, esnek depolama ve görüntüleme seçeneklerini destekleyebilen, kolay, oldukça güçlü bir yayımlama biçimi sağlayabilen ve çoklu ortam unsurlarını kapsayabilen bir öğrenme-öğretim modeli olarak tanımlamışlardır. Bu açıdan bakıldığında, WTÖ özgür ve esnek bir öğrenme-öğretim ortamı olması sayesinde öğrenene kendi öğrenmesini kontrol etme fırsatı tanımaktadır (Bilgiç, 2005; Burma, 2008; Clewley, Chen & Liu, 2011; İspir, Furkan & Çitil, 2007; Kruse, 2009). Web üzerinde yer alan uygulamaların gezinim araçları (navigational tools) sayesinde bireysel hızda kullanılması WTÖ'yü öğrenciler için daha cazip hale getirmektedir (Burma, 2008; Clewley, Chen & Liu, 2011; Kruse, 2009; Ünsal 2004; Yang & Liu, 2007).

Elektronik bir araç olan World Wide Web'in (WWW) bütünüyle geleneksel sınıf ortamının yerini alması mümkün olmasa da eğitim alanında bilgiyi aktarma ve iletişimi sağlama gücü azımsanamayacak ölçüde büyüktür (Burgstahler, 2000). WWW sayesinde zengin içerikli Web sayfaları kullanılarak farklı öğrenme ortamları oluşturulabilmektedir. Bu da eğitimcilere sınırsız bilgi kaynağı, öğretime yardımcı araç-gereç ve iletişim olanağı sunmaktadır. Bir bilgi yönetim aracı olarak Web, çevrimiçi kütüphane, dergi, veri tabanları gibi kaynaklar sayesinde bilginin üretilmesi, iletilmesi, saklanması, işlenmesi ve geri çağırılmasında etkilidir (Hsu, Yeh & Yen, 2009; Liaw, Chen & Huang, 2008). Diğer yandan Web üzerinde yer alan e-posta, forum, sohbet vb. aracılığıyla farklı yerlerde

* Bu çalışma 27-28 Eylül 2011 tarihlerinde Kayseri Erciyes Üniversitesi'nde düzenlenen I. Web Destekli Öğretim Uygulamaları Sempozyumu sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Yrd. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Niğde, oguzcetin@nigde.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Niğde, erkancaliskan@nigde.edu.tr

³ Arş. Gör., Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Niğde, nmenzi@nigde.edu.tr

bulunan öğrenciler ve eğitimciler iletişim kurabilmekte, işbirliği içerisinde çalışabilmektedirler. Ayrıca bireyler Web üzerindeki tasarım araçlarını kullanarak kendi Web sayfalarını tasarlayabilir, böylece yaratıcılıklarını geliştirebilirler. Bu ve benzeri olanaklar Web'i etkili bir eğitim ve öğrenme ortamı haline getirmektedir (Mioduser, Nachmias, Lahav & Oren, 2000). WTÖ ile ses, video, görüntü, grafik, yazılı metin, animasyon ve benzerleri bir konuyu açıklamak için bir arada kullanılabilir (Arıcı & Yekta, 2005). Bu durum öğrencilerin bilgiyi işitsel ve görsel yollarla öğrenmelerini sağladığı gibi, onların aktif bir şekilde bilgiye erişmelerini sağlayarak, deneme yanılma, hata yapma düzeltme serbestliği içinde öğrenmelerine olanak tanımaktadır. İnternet'in WTÖ ile kullanımına bağlı olarak bilginin nerede olduğundan bağımsız olarak, isteyen herkes istediği yerden istediği bilgiye ulaşabilir hale gelmiştir (Yiğit, Yıldırım & Özden, 2000). Zhang ve ark. (2001, Akt. Yu, Liu & Chan, 2005)'a göre WTÖ eğitimcilere pek çok yarar sağlamaktadır. Birincisi, WTÖ, eğitimde materyal kullanımı açısından büyük tasarruf sağlamaktadır. İkincisi, bilgisayara ve İnternet bağlantısına sahip olan bireyler açısından istenilen yer ve zamanda bilgiye erişim sağlanabilmektedir. İnternet yer ve zaman kısıtlaması olmadan dünyanın her yerinden bireylerle iletişim kurma ve bilgiye erişme olanağı sunmaktadır. Üçüncü olarak, sunucu bilgisayarlar sayesinde bilginin saklanması, korunması ve yönetilmesi daha kolay hale gelmektedir. WTÖ'nün yukarıda sözü edilen yararlarına farklı pek çok çalışmada da değinilmektedir (Atıcı, 2000; Burma, 2008; Cabı, 2004; Çabuk & Erdoğan, 2001; Özdil & Çelik, 2000; Varol, 2001).

Bilgisayar destekli öğretimin devamı olarak da görülen WTÖ yaygınlaştıkça akademisyenlerin geleneksel sınıf öğretiminden çevrimiçi, WTÖ materyallerini kullanmaya doğru eğilimleri de artmaktadır (Liegle & Janicki, 2004). Dolayısıyla akademisyenlerin alan bilgilerini ve geleneksel ortamdaki ders anlatma becerilerini WTÖ ortamlarında da geliştirmeleri gerekmektedir (Torrissi & Davis, 2000). Bu konuda akademisyenlerin ve diğer eğitimcilerin düşüncelerini yansıtan çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin Vodanovich ve Piotrowski (2005) tarafından gerçekleştirilen, akademisyenlerin WTÖ'ye ve eğitimde İnternet kullanımına karşı tutumlarını inceledikleri çalışmanın sonucunda akademisyenlerin büyük çoğunluğunun İnternet'in öğretimsel amaçlı kullanılmasına olumlu baktıkları (%73,6) ve İnternet'i etkili bir öğretim aracı olarak gördükleri (%69,4) ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan akademisyenlerin yarısının derslerinde İnternet'i ve Web tabanlı uygulamaları kullandıkları gözlenmiştir. Ward, Peters ve Shelley (2010) tarafından yürütülen çalışmada ise, çevrimiçi, eşzamanlı ve etkileşimli bir öğretim programına katılan akademisyenlerin ve öğrencilerin programın etkililiği, yüz yüze öğrenme ortamıyla karşılaştırılması ve etkileşim olanağı gibi konulardaki görüşleri alınmıştır. Çalışmanın sonucuna göre, akademisyenler ve öğrenciler programı etkili bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretim kalitesi açısından çevrimiçi öğrenme ile yüz yüze öğrenme ortalamaları eşit bulunmuştur. Etkileşimli ve eş zamanlı olarak yürütülen çevrimiçi öğretimin eş zamansız yürütülen çevrimiçi öğretime göre daha çok tercih edildiği saptanmıştır. Journell (2010) de benzer şekilde bir WTÖ programının etkililiğini araştırmak amacıyla öğretmen ve on bir öğrenci ile görüşme yapmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu, WTÖ'nün sınıf ortamındaki öğretime göre bilgi aktarımında ve kalıcılığı sağlamada daha güçlü olduğunu belirtmişlerdir. Diğer yandan Floyd, Hughes ve Maydosz (2011) ise WTÖ'ye katılan öğrencilerin öğrenme çıktılarının, öğrenme ortamına karşı tutumlarının ve algılarının geleneksel ortamda ders alan öğrencilerinkine göre anlamlı fark göstermediğini belirtmektedirler. Seok, DaCosta, Kinsell ve Tung (2010), çevrimiçi öğrenme programlarını esneklik, kullanıcı ara yüzü, gezinim (navigation), teknik destek, kurs yönetimi, iletişim, içerik ve öğretim tasarımı unsurları açısından değerlendirmek amacıyla öğrenci ve öğretim elemanlarının algılarını inceledikleri çalışmanın sonucunda katılımcıların Web tabanlı programlara yönelik olumlu algıları olduğunu saptamışlardır. Ayrıca akademisyenlerin WTÖ programlarına öğrencilere göre daha olumlu baktıkları, bu algılarının da öğretim deneyimleri ile pozitif yönde ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Alan yazın incelendiğinde WTÖ kavramı yerine Web Destekli Öğretim (WDÖ) kavramının da kullanıldığı görülmektedir (Kearns ve ark., 2006; Liaw, 2005; Suminski & Petosa, 2006; Ünsal, 2004). Ayrıca WDÖ başlığı altında WTÖ'nün açıklandığı çalışmalar da bulunmaktadır (Bülbül & diğerleri, 2006; Faul, Frey & Barber, 2004). Kurtoğlu ve Seferoğlu (2011) Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı'na kayıtlı çeşitli dergilerde 2011 yılında yayımlanan elli dokuz makale üzerinde yapmış oldukları içerik analizlerinde de bu iki kavramın aynı

anlamda kullanıldıkları sonucuna ulaşmışlardır. Ancak her iki kavram arasında farklılıklar söz konusudur. WTÖ tüm öğretim sürecinin Web üzerinden yürütülmesine vurgu yaparken, WDÖ öğretim sürecinin tamamen Web üzerinden yürütülmesinden ziyade, Web yardımıyla eğitime destek olacak uygulamaların yapılmasına vurgu yapmaktadır (Bölat, Koç & Ulusoy, 2011). Bu noktada WDÖ, etkili öğrenmeyi artırıcı kalıcı öğrenmeyi destekleyici özelliğe sahip eğitim ortamları için bilgisayar ağlarından yararlanılan bir program olarak tanımlanmakta, bazı ilişkili teknolojilerin kullanılarak öğretimin bir bölümünü öğrencilere ulaştırmaktadır (Cüez, 2006, Akt. Altunçekiç & Aksu, 2011). Paliç (2009)'e göre WDÖ, öğrencilerle geleneksel öğretim yapılırken, ödev, etkinlik ya da alıştırmaların yaptırıldığı sınıf çalışmalarının Web ortamındaki alıştırmalarla desteklenmesini sağlamak ve yüz yüze eğitim ile Web ortamındaki çalışmaların birlikte yürütüldüğü uygulamaları kapsamaktadır (Akt. Altunçekiç & Aksu, 2011).

Mevcut eğitim-öğretim sürecinde harcanan zamanın çok uzun olması, çoğu zaman yeterli öğretim elemanının bulunamaması ve derslik, laboratuvar, eğitim materyallerinin sağlanamaması, eğitim-öğretim sürecinin aksamasına neden olmaktadır (Cabı, 2004). WTÖ bilgi üretme, üretilen bilgiyi saklama, paylaşma ve ona kolayca ulaşma gereksinimlerini rahatlıkla sağladığından kullanımı giderek yaygınlaşmıştır. Eğitim öğretim süreçlerinde öğretmenlerin WTÖ'den doğru ve etkili bir biçimde yararlanmaları açısından öğrenim gördükleri eğitim fakültelerinde görev yapan akademisyenler de oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle akademisyenlerin WTÖ konusundaki bilgi düzeylerinin, görüşlerinin, WDÖ'yü ya da WTÖ'yü kullanma tercihlerinin ve öğretim uygulamalarında WTÖ'den yararlanma derecelerinin öğretmen adaylarını da yakından etkilediği düşünülmektedir. Öğretmen adayları lisans eğitimleri süresince derslerini yürüten akademisyenlerin tecrübelerinden faydalanmakta, uygulamalarını dikkate almakta ve onları rol model olarak görmektedirler. Hizmete başladıklarında ise bu tecrübe ve uygulamalardan yararlanmaktadırlar. Bu noktada, araştırma kapsamında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapmakta olan akademisyenlerin WTÖ ile ilgili görüşleri araştırılmıştır. Bu amaçla farklı bölümlerdeki akademisyenlerle görüşme tekniği kullanılarak bu konudaki akademisyen görüşleri alınmıştır. İlgili görüşler "WTÖ'nün Öğretimsel Boyutları", "WTÖ'nün Olumlu ve Olumsuz Yönleri" ve "WTÖ Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlükler" boyutlarında incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli ve Grubu

Akademisyenlerin WTÖ'ye yönelik görüşlerini belirlemeye yönelik yapılan bu araştırma nitel araştırma modelinde desenlenmiştir. "Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, alguların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma yöntemidir" (Yıldırım & Şimşek, 2008, s.39). Araştırmada bir genelleme yapmak yerine akademisyenlere WTÖ ile ilgili sorular yönelterek onların öznel düşünce ve duygularını sistemli olarak öğrenmek, anlamak ve tanımlamak amacı güdüldüğünden nitel araştırma yöntemlerinden olan görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu şekilde akademisyenlerin WTÖ hakkındaki deneyimleri ve bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıkları anlaşılmaya çalışılmıştır (Türnüklü, 2000).

Bilindiği üzere birçok nitel araştırmada örneklem, amaçlı (olasılık dışı) olarak belirlenmektedir. Araştırmacılar daha derinlemesine bilgi almak amacı ile çalışmalarının kapsamına uygun örneklemi seçmektedirler (Büyükoztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2011). Bu noktada araştırma grubunu 2011-2012 öğretim yılında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görev yapmakta olan 24 akademisyen oluşturmaktadır. Araştırma grubunun seçiminde gruba yöneltilecek olan görüşme sorularında öğretmenlik mesleğine ve alan bilgisine yönelik sorular bulunduğundan, öğretim yöntem, teknik ve kuramlarına ilişkin bilgi sahibi olmaları nedeniyle eğitim fakültesi akademisyenleri tercih edilmiş, maksimum çeşitlilik örnekleme ile de bu akademisyenler arasından farklı akademik unvanlara sahip katılımcılar belirlenmiştir. Ayrıca amaçlı örnekleme tekniklerinden ölçüt örnekleme tekniği ile WTÖ'ye yönelik bilgi ve tecrübesi olan akademisyenlerle çalışılmıştır. Araştırmanın gerçekleştirildiği zaman diliminde fakültede görev yapmakta olan 1 profesör, 3 doçent,

39 yardımcı doçent, 17 öğretim görevlisi ve 16 araştırma görevlisi arasından yaklaşık üçte bir oranında akademisyen araştırmaya katılmak için gönüllü olmuş ve çalışmaya katılmışlardır. Araştırma grubunda yer alan ve A1'den A24'e kadar kodlanarak betimlenmiş olan akademisyenlerin bazı demografik özelliklerine ilişkin dağılımları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. *Araştırma grubunda yer alan akademisyenlerin bazı demografik özellikleri*

Özellik		n	%
Cinsiyet	Kadın (A4, A9, A15, A16, A17, A19)	6	25,0
	Erkek (A1, A2, A3, A5, A6, A7, A8, A10, A11, A12, A13, A14, A18, A20, A21, A22, A23, A24)	18	75,0
Unvan	Profesör (A11)	1	4,2
	Doçent (A7)	1	4,2
	Yardımcı Doçent (A1, A2, A3, A4, A10, A13, A14, A16, A17, A18, A20, A22, A24)	13	54,2
	Öğretim Görevlisi (A5, A6, A8, A9, A12)	5	20,9
	Araştırma Görevlisi (A15, A19, A21, A23)	4	16,6
Mesleki Kıdem	0-5 yıl (A9, A15, A18, A19, A20, A21, A23)	7	29,2
	6-10 yıl (A4, A14)	2	8,3
	11-15 yıl (A2, A3, A7, A13, A17, A22, A24)	7	29,2
	16-20 yıl (A1, A16)	2	8,3
	21 yıl ve üzeri (A5, A6, A8, A10, A11, A12)	6	25,0
Teknoloji Kullanım Yeterliliği	Yetersiz (A11)	1	4,2
	Az Yeterli (A1, A2, A8, A10, A12, A16, A19, A24)	8	33,3
	Yeterli (A3, A4, A5, A6, A7, A9, A13, A17, A18, A20, A21, A22, A23)	13	54,2
	Çok Yeterli (A14, A15)	2	8,3
WTÖ'ye Yönelik Eğitim Durumu	Var (A14, A15)	2	8,3
	Yok (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A16, A17, A18, A19, A20, A21, A22, A23, A24)	22	91,7
WTÖ'yü Derslerinde Kullanma Durumu	Var (A2, A4, A5, A14, A15, A18)	6	25,0
	Yok (A1, A3, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A16, A17, A19, A20, A21, A22, A23, A24)	18	75,0
Toplam		24	100,0

Tablo 1'de yer alan bilgilere göre araştırmaya katılan akademisyenlerin çoğunluğu erkek (%75,0) ve yardımcı doçentlerden (%54,2) oluşmaktadır. Mesleki kıdemlerine bakıldığında ise 0-5 yıl ve 11-15 yıl arasında deneyimi olanların çoğunlukta olduğu görülmektedir (%29,2). Teknoloji kullanımı konusunda araştırmaya katılan akademisyenlerin çoğunluğu (%54,2) kendilerini yeterli görürken yalnızca bir akademisyen teknoloji kullanımında kendini yetersiz gördüğünü belirtmiştir. Aynı zamanda araştırmaya katılan akademisyenlerin büyük çoğunluğu daha önce WTÖ'ye yönelik eğitim almadıklarını (%91,7) ve derslerinde WTÖ'yü kullanmadıklarını (%75,0) bildirmişlerdir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan akademisyenlerin demografik özelliklerinin tanımlanması amacıyla araştırmacılar tarafından kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu form akademisyenlerin cinsiyetleri, unvanları, mesleki kıdemleri, teknoloji kullanım yeterlilikleri, WTÖ konusunda eğitim alma ve derslerinde kullanma durumları şeklindeki soruları içermektedir. Araştırmaya temel olan verilerin toplanması amacıyla kişisel bilgi formunun yanında ilgili alan yazının taranması (Çetin, 2010; Kurtoğlu & Seferoğlu, 2011; Özden & Şengel, 2009; Seok ve ark., 2010; Vodanovich & Piotrowski, 2005; Ward ve ark., 2010) araştırmacıların geçmiş deneyimleri ve alanla ilgili diğer uzmanların görüşleri doğrultusunda geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Daha sistematik, aynı zamanda daha esnek bir yapıya sahip olduğundan dolayı yarı yapılandırılmış görüşme uygun görülmüştür. Görüşmede geçerlik ve güvenilirlik kavramı araştırmacıya ilişkin olarak kullanıldığından (Türnüklü, 2001), uygulama esnasında görüşülen her kişiye aynı sorunun aynı sözcüklerle ve aynı biçimde sorulmasına dikkat edilmiştir. Geçerlik çalışması olarak, görüşmeye başlamadan önce görüşülecek kişilerle kendisine ait doğru ve gerçek bilgileri katışıksız olarak

vermesini sağlayacak güven ilişkisine girilmiş, kaydedilen bilgiler doğru aktarılmış, yazılı metinde not alma imkânı olmayan ve sözel olmayan davranışlar eklenmiştir. Görüşme formu WTÖ'nün kuramsal ve uygulamaya dönük konularını içeren on sorudan oluşmaktadır. Formda yer alan görüşme soruları aşağıda sunulmuştur;

- *Web Tabanlı Öğretim kavramı hakkında bildiklerinizi paylaşır mısınız?*
- *Size göre Web Tabanlı Öğretim hangi ders ya da dersler kapsamında yürütülmelidir?*
- *Web Tabanlı Öğretimi mevcut öğrenme ortamları ile karşılaştırır mısınız?*
- *Size göre Web Tabanlı Öğretimin mevcut öğretime göre olumlu yönleri nelerdir?*
- *Size göre Web Tabanlı Öğretimin mevcut öğretime göre olumsuz yönleri nelerdir?*
- *Öğrenmenin artması ve öğrenci motivasyonu açısından öğretimin Web destekli mi yoksa Web tabanlı mı yapılması daha uygundur? Gerekçeleri ile açıklar mısınız?*
- *Size göre Web Tabanlı Öğretimin öğretmen rollerine olan etkisi nedir?*
- *Web üzerinden ders işlemenin öğretmenin öğrenciler üzerindeki otoritesini sarsacağını düşünür müsünüz? Gerekçeleri ile açıklar mısınız?*
- *Web Tabanlı Öğretim materyallerine ulaşma ve bu materyalleri kullanma konusunda yaşadığınız sıkıntılar nelerdir?*
- *Web tabanlı bir ders hazırlayacak olsanız hazırlayacağınız sitede hangi tür uygulamalara yer verirsiniz?*

Görüşme formundan elde edilen veriler içerik analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirlerine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesiyle birlikte anlaşılır biçimde düzenlenerek yorumlanmasıdır” (Yıldırım & Şimşek, 2008, s.227). Güvenirlik için, sorulara verilen yanıtların çözümlenmesinden sonra elde edilen sayfalarca veri belirli kategorilerde kodlanmıştır. Kodlama işlemi değişik zaman aralıklarında tekrarlanmıştır (Türnüklü, 2000). Görüşme soruları temelinde incelenen akademisyen görüşleri oluşturulan genel kategoriler kapsamında betimlenmiş, alt kategoriler bazında toplanan görüşlerin yüzdeleri sayısal olarak ifade edilip yorumlanmıştır. Bu amaçla, hazırlanmış sorularla ilgili üç genel kategori belirlenmiştir. Genel kategoriler, “WTÖ'nün Öğretimsel Boyutları”, “WTÖ'nün Olumlu ve Olumsuz Yönleri” ve “WTÖ Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlükler” şeklinde düzenlenmiştir. Bu genel kategoriler altında alt kategorilere yer verilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmaya katılan akademisyenlerin çoğunluğunun daha önce WTÖ konusunda eğitim almadıkları (%91,7, n=22) ve derslerinde WTÖ uygulamalarından yararlanmadıkları (%75,0, n=18) görülmektedir (Tablo 1). Bu özelliklere sahip olan katılımcıların çoğu (%58,3, n=14) WTÖ'yü “*bilgi ve becerilerin hedef kitleye Web sitesi ve bilgisayar yoluyla ulaştırılması*” biçiminde tanımlamışlardır. Öğrenmenin artması ve öğrenci güdülenmesi açısından WTÖ ile WDÖ uygulamalarının karşılaştırılması konusunda ise katılımcılardan 2'si (A9, A18; %8,7) WTÖ'yü tercih ederken, 17'si (A1, A3, A5, A6, A8, A10, A11, A12, A13, A14, A16, A17, A19, A20, A21, A22, A23; %73,9) WDÖ'den yana görüş bildirmişlerdir. Dört katılımcı ise (%17,4) alanın gereksinimine göre her ikisinden de yararlanılabileceğini belirtmiştir. WDÖ'yü ya da WTÖ'yü savunan akademisyenlerin gerekçeleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Web destekli öğretim ya da Web tabanlı öğretimi tercih eden akademisyenlerin gerekçeleri

WDÖ'yü Savunan Akademisyenlerin Gerekçeleri	WTÖ'yü Savunan Akademisyenlerin Gerekçeleri
<ul style="list-style-type: none">• İnsan sosyal bir varlıktır ve WTÖ tümüyle sosyal etkileşimi kısıtlar.• Öğrenci öğretmene gerektiğinde yüz yüze soru sorabilmelidir.• Gerektiğinde geleneksel öğrenme yöntemlerinden yararlanılabilmelidir.• Web destekli öğretimle öğretmenin rehberlik yapma olanağı daha fazla olur.• Öğrenciye rahatça ulaşabilme olanağı sağlar.• Çok yönlü diğer öğelerin de bulunduğu öğretim daha faydalı olur.• Kontrol tamamen öğretmen denetiminde olacağından öğrenci suiistimali ortadan kalkar.• WTÖ öğrencilerin düşünme aktivitesini sınırlandırır.	<ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerin üst düzey düşünme, araştırma yapma, farklı kaynaklardan bilgi edinme becerileri gelişecektir.• Altyapı yeterli olduğu sürece öğretim Web tabanlı yapılmalıdır.

Web Destekli ya da Web Tabanlı Öğretim konusunda;

A19; “Web destekli yapılması daha uygundur. Bana göre teknoloji araçlarının kullanımı öğrenci motivasyonunu artırır ancak tek başına değil. Ben Web araçlarının destekleyici materyaller olarak kullanılması taraftarıyım. Web araçları öğrenme ortamını zenginleştirir. Öğretmenin klasik öğretim tekniklerini (soru-cevap, tartışma vb.) etkili bir şekilde destekler. Öğretmen Web destekli materyalleri kullanırken rehber rolündedir. Bana göre Web tabanlı materyaller bilginin kaynağı değil, bilgiye ulaşmayı sağlayan araçlardır. Bilgi kaynağı öğretmen kalmalıdır. Öğretmen öğrenci motivasyonunu bu şekilde daha iyi sağlayabilir.” şeklinde görüş bildirmiştir.

A11 de görüşünü “WTÖ’de öğretmen pasif konuma düşüyor. Ancak öğretmen rehber konumunda, öğrenci aktif olmalıdır.” biçiminde ifade etmiştir.

A12 ise bu konudaki görüşünü; “...öğretmeni bir bakıma devre dışı bırakmak olarak düşünüyorum. Öğretmenin asli görevlerinden olan rehberlik ve öğrenci danışmanlığının işlevini büyük ölçüde yitireceğini düşünüyorum. Bu durum zaten aşağılarda olan öğretmenin saygınlığını da zedeler.” biçiminde belirtmiştir.

A22 ise “Öğretmen olmadan öğretim olmaz... Web, öğretmene destek olmadan öteye geçmemelidir.” biçiminde görüş bildirmiştir.

Akademisyenler WTÖ uygulamaları ile öğretmenlerin devre dışı kalacaklarını ve süreçte öğrencilerin bilgisayarlar ile karşı karşıya kalacaklarını düşünmektedirler. Bundan dolayı öğretmenin de sürecin içerisinde yer aldığı Web destekli uygulamaların daha etkili olacağı yönünde görüş bildirmişlerdir.

WTÖ'nün Öğretimsel Boyutlarına İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan akademisyenlerin WTÖ'nün öğretimsel boyutlarına ilişkin görüşleri dört alt kategori altında toplanmış, Tablo 3’de belirtilen görüşler frekans ve yüzdeleriyle birlikte verilmiştir.

Tablo 3. Akademisyenlerin WTÖ'nün öğretimsel boyutlarına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Kategori 1: WTÖ'nün Öğretimsel Etkililiği			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Eğitim ve öğretimi somutlaştırma (A5, A14)	24	2	8,3
Eğlendirerek öğrenme (A5, A19)	24	2	8,3
Anlamlı ve kalıcı öğrenme (A8)	24	1	4,2
Derse katılımı sağlama (A13)	24	1	4,2
İlgi, dikkat ve motivasyonu artırma (A13)	24	1	4,2
Chat (sohbet) ve tartışma gruplarıyla iletişimi artırma (A9)	24	1	4,2

Kategori 2: WTÖ'de Öğretmen Rolü			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Öğretmen rehber, yönlendirici ve etkinliği kontrol eden konumdadır (A3, A4, A8, A9, A11, A14, A15, A18, A20, A21, A22)	24	11	45,8
Öğretmenin öğretim sürecindeki baskın rolü azalır (A11, A12, A17, A19)	24	4	16,7
WTÖ'de öğretmen alan, bilgi ve teknoloji konusunda daha yeterlidir (A5, A13)	24	2	8,3
Öğretmenin öğretici rolü devam etmelidir (A7, A10)	24	2	8,3
Öğretmen rolü değişmemektedir (A6, A22)	24	2	8,3
Öğretmenin otoriter rolü ve öğretmen merkezli öğrenme tamamen geri plana itilmiştir (A1)	24	1	4,2
Öğretmen sadece öğrenme ortamını hazırlar (A24)	24	1	4,2

Kategori 3: WTÖ'nün Uygulanabileceği Dersler			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Tüm derslerde (A2, A3, A4, A7, A8, A9, A13, A17, A18, A19, A21)	24	11	45,8
Sadece uygulamalı derslerde (A5, A11, A14, A20, A23)	24	5	20,8
Sadece sayısal derslerde (A6, A15, A23)	24	3	12,5
Sayısal ve uygulamalı dersler dışındaki tüm derslerde (A10, A12, A22)	24	3	12,5
Sadece sözel derslerde (A1, A10, A16)	24	3	12,5
Sosyal etkinliklerde (A8)	24	1	4,2

Kategori 4: WTÖ'de Kullanılması Gereken Uygulamalar			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Etkinlikler (Deney, Animasyon, Simülasyon) (A1, A2, A4, A5, A6, A8, A11, A13, A15, A18, A19, A20, A21, A23)	24	14	58,3
Sohbet Odası ve tartışma forumu (A2, A3, A4, A7, A8, A9, A14, A15, A17, A19, A20)	24	11	45,8
Görselliği ön plana çıkaran unsurlar (görsel konu anlatımı, ppt sunular, videolar) (A1, A3, A4, A8, A17, A19, A20, A22)	24	8	33,3
Ödev, proje ve araştırmalar (A4, A7, A8, A23)	24	4	16,7
Görüntülü görüşme (A4, A15)	24	2	8,3
Drama ve oyun (A12, A14)	24	2	8,3
Güncel konu ve örnekler (A5, A12)	24	2	8,3
Milli ve manevi değerler (A5, A12)	24	2	8,3

Tablo 3'deki görüşler incelendiğinde WTÖ'nün öğretimsel etkililiği konusunda akademisyenler WTÖ'nün eğitim-öğretimi somutlaştırdığını (%8,3) ve eğlendirerek öğrettiğini (%8,3) belirtmişlerdir. Örneğin A5; "... eğitim-öğretimi somutlaştırmak ve eğlendirerek eğitmek gibi alanlarda web tabanlı öğretim bir yöntem olarak etkili olarak kullanılabilir. Yapararak-yaşayarak öğrenmede etkilidir. Web Tabanlı Öğretim; özellikle sınıf ortamına getirilemeyen bilgi ve uygulamaların, çok tehlikeli deneylerin uygulanmasında etkili bir fırsattır." şeklinde görüş bildirmiştir. A8 ise bu konudaki görüşlerini "... öğretimin kalıcı olması, derslerin ilgi çekici olması ve zamandan kazandırması bakımından çok gerekli bir öğretim türüdür." biçiminde ifade etmiştir.

WTÖ'deki öğretmen rolü konusunda ise özellikle öğretmenin, rehber, yönlendirici ve etkinliği kontrol eden konumda olduğu görüşü (%45,8) yoğun biçimde dile getirilmiş, 4 akademisyen (%16,7) öğretmenin öğretim sürecindeki baskın rolünün azalacağı yönünde görüş bildirmiştir.

Konuyla ilgili olarak A3; *"WTÖ'de öğretmenin rolü geleneksel yaklaşımlardaki gibi değildir. Bilgiyi doğrudan aktarmaktan çok rehber olma rolü dikkat çekicidir."*,

A9; *"Öğretmenin merkezde olduğu geleneksel öğretim yoktur. Öğretmen linkleri hazırlayarak öğrencilere liderlik eder. Yani, öğretmen otorite figürü olmaktansa liderdir, onlara destekçidir."* ve

A18; *"Öğretmen yapılandırmacı modelde rehber konumunda. Web Tabanlıda da bu şekilde olmalı."* biçiminde görüşlerini belirtmişlerdir.

Araştırmacılar tarafından WTÖ'de öğretmen otoritesiyle ilgili sorulan soruya ilişkin çeşitli görüşler dile getirilmiştir. Araştırmaya katılan akademisyenlerin 16'sı (%66,7) Web üzerinden ders işlemenin öğretmenin öğrenciler üzerindeki otoritesini sarsacağını düşünmezken, 6 akademisyen (%25,0) otoritenin sarsılacağı yönünde görüş bildirmiştir. 2 akademisyen (%8,3) ise bu konuda görüşü olmadığını belirtmiştir. A1; *"Web üzerinden ders işlemenin öğretmenin öğrenciler üzerindeki otoritesini sarsacağını düşünüyorum. Çünkü öğretmen merkezli bir eğitim sistemimiz olduğundan, öğrenciler öğretmen otoritesinin temelinde bilgi aktarımını görmektedirler. Bu nedenle bilgi kaynağı olarak görülen öğretmenin bu imajında doğal olarak değişimler olacaktır."* şeklinde görüşünü dile getirmiştir.

Bunun yanında öğretmen rolünün değişmeyeceğini bildirenler de bulunmaktadır (%8,3). Bu konuda A5; *"Birçok öğretmen bu düşünceye kapılabilir. Öncelikle öğretmenin sınıf otoritesini sağlamadaki bakış açısı önemlidir. Yani otorite kavramının öğretmen üzerindeki anlamını bilmek gerek. Otorite kavramı eğer güven, birikim ve saygı ise Web üzerinden ders işlemek otoriteyi etkilemez kanaatindeyim. Ancak otorite baskı ve korku sağlamak olarak algılanırsa otoriteyi sarsacağına inanılabilir. Eğer dersler baştan sona Web üzerinden işlenirse otoriteyi olumsuz etkileyebilir. Ancak anlatılanları desteklemek ve yapılanları pekiştirmek amaçlı Web kullanılırsa otoriteyi çok fazla etkilemez kanaatindeyim."* şeklinde görüş bildirmiştir.

Aynı konuda A3 ise; *"WTÖ'nün en önemli sınırlılıklarından birisi zaten öğretmen-öğrenci etkileşiminin zayıflığıdır. Öğretmenin öğrenciler üzerindeki otoritesini sarsmasından ziyade öğretmen-öğrenci etkileşim eksikliğinden bahsetmek daha doğru olur."* görüşüyle birlikte konuya farklı bir açıdan yaklaşmıştır.

WTÖ'nün bütün derslerde kullanılabilmesi görüşü (%45,8) akademisyenler arasında daha yoğun biçimde gözlemlenmiştir. Bununla ilgili olarak;

A4; *"Web tabanlı eğitim ihtiyaç dahilinde tüm derslerde kullanılabilir."*, A8; *"Başta Fen Bilimleri dersleri üzere ihtiyaca göre bütün derslerde ve sosyal etkinlikler kapsamında Web Tabanlı Öğretim yapılabilir."*,

A17; *"Web tabanlı öğretimi hemen hemen bütün disiplinlerde kullanabiliriz. Benim alanın Sosyal Bilgiler öğretimi. Ancak Fen Bilgisi, matematik, Türkçe, yabancı dil vs. web tabanlı öğretimin uygulanabileceği derslerden aklıma ilk gelenlerinden."* ve

A19; *"Web tabanlı öğretimin doğru anlaşıldığında ve uygun formatlara getirildiğinde derslerin (Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen ve Teknoloji) hepsine uyarlanabileceğini ve de kullanılabilmesini düşünüyorum."* şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir.

Aynı zamanda WTÖ'nün uygulamalı derslerde daha etkin kullanılabilmesi (%20,8) yönünde görüş bildiren akademisyenlerden;

A5; *"Özellikle uygulamalı fen bilimleri, fizik, kimya, matematik ve dil eğitimi alanlarında yürütülebilir."*,

A20; *"Özellikle uygulamaya dönük derslerde yararlı olacağına inanıyorum."* ve

A23; *"... daha çok uygulama gerektiren Fen, Matematik, Bilgisayar gibi derslerde etkin kullanılabilir."* şeklinde açıklama yapmışlardır.

WTÖ'nün tüm derslerde kullanılabilmesine ilişkin gösterilen görüş birliği WTÖ'de kullanılması gereken uygulamalarda da göze çarpmaktadır. Akademisyenler WTÖ'de özellikle animasyon ve

benzetim gibi etkinliklerin (%58,3) yanında forum ve sohbet odası biçiminde düzenlenmiş etkinliklerin de olması konusunda görüş bildirmişlerdir (%45,8).

Bu konuda A18; “*öğrenciye vereceğim bilgileri içeren animasyonlar yapmak isterdim. Youtube’da bu tür animasyonlar var. Türkiye’de pek uygun değil. İngilizce olduğu için öğrenciler pek anlayamıyor.*”, A4; “*... öğrencilerin de uygulama yapabilecekleri animasyonlara, tartışma ve sohbet odalarına yer veririm...*” ve

A9; “*...bu bölüme öğrenciler okudukları bilgiler hakkında düşündüklerini eleştirerek yazabilirler. Bu bölüm forum şeklinde olabilir ve sınıf arkadaşları o öğrencinin düşüncelerine yorum yaparak tartışabilirler. Öğretenin moderatörlüğünde bir chat/sohbet bölümü olabilir. Her öğrenci kendi Web-quest’ini hazırlayabilir, elbette diğer öğrenciler buna ulaşabilmeli ve yorum yapabilmeli.*” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

WTÖ’nün Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan akademisyenlerin WTÖ’nün olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri üçer alt kategori altında toplanmış, Tablo 4 ve 5’de belirtilen görüşler frekans ve yüzdeleriyle birlikte verilmiştir.

Tablo 4. Akademisyenlerin WTÖ’nün olumlu yönlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

WTÖ’nün Olumlu Yönleri			
Kategori 1: Öğrenmeye Katkı			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Öğrenci kendi öğrenmesinden sorumludur (A3, A5, A9, A13, A14, A15, A17, A19)	24	8	33,3
Birden fazla duyu organına hitap eder (A6, A8, A14, A15, A17, A18, A19, A20)	24	8	33,3
İlgi çekicidir, motivasyonu artırır (A6, A8, A9, A17, A18)	24	5	20,8
Anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlar (A5, A6, A11)	24	3	12,5
Teknoloji okuryazarlığını geliştirir (A5, A14)	24	2	8,3
Kategori 2: Zaman ve Mekân Yönetimi			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Zamandan ve mekândan bağımsızdır (A3, A4, A16, A17, A19, A22, A23)	24	7	29,2
Daha geniş kitlelere kolayca ulaşılabilir (A4, A5, A10, A14, A15, A23)	24	6	25,0
Zamandan tasarruf sağlar (A3, A4, A16, A23)	24	4	16,7
Kategori 3: Dersin İşlenişi			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Sınıf ortamına getirilemeyen tehlikeli deneylerin uygulanmasında etkilidir (A1, A5, A15)	24	3	12,5
İletişimi artırır (A9)	24	1	4,2

Tablo 4’de akademisyenlerin WTÖ’nün olumlu yönlerine yönelik görüşleri incelendiğinde, akademisyenlerin, WTÖ’nün olumlu yönleri açısından özellikle öğrencinin kendi öğrenmesinden sorumlu olmasından (%33,3), öğrenme materyalinin birden fazla duyu organına hitap ettiğinden (%33,3), zaman ve mekândan bağımsız olmasından (%29,2) ve daha çok kişiye daha kolay ulaşılabilirliğinden (%25,0) bahsettikleri görülmektedir. Derslerin işlenmesiyle ilgili olarak da 3 akademisyen (% 12,5) sınıf ortamına getirilemeyen tehlikeli deneylerin uygulanmasında WTÖ’nün etkili olduğunu belirtmişlerdir.

WTÖ’nün olumlu yönleriyle ilgili olarak;

A5; “*olumlu yönleri, öğrencinin kendi sorumluluğunda yaparak-yaşayarak öğrenmeye katkı sağlar. Birebir öğrenme için ve kalabalık ortamlarda öğrenme güçlüğü olanlara yardımcı olur. Öğrenmenin somutlaşmasına imkân sağlar. Aynı anda çok büyük kalabalıklara bilgi aktarımını sağlar. Teknoloji okur-yazarlığını geliştirir.*”

A17; “...Web tabanlı öğretimde öğrenciler bilgisayar ile birebir etkileşim kurmaktalar. Bu nedenle Web tabanlı öğretim materyallerini kendi bilgi düzeylerine, öğrenme sürelerine ve hızlarına, kendilerine uygun zamanlara göre ayarlayabilirler. Web tabanlı öğretimde çoklu ortam uygulamaları da etkili bir şekilde tasarlanmış ve uygulanıyorsa öğrenci bütün duyu organlarını öğrenme sürecinde etkin olarak kullanacağı için öğrenme de daha aktif ve etkili olabilir.”,

A3; “Web tabanlı öğrenmede öğrenci merkezli bir anlayış vardır. WTÖ’de öğrenme sınıf, ev, işyeri gibi çeşitli alanlarda sağlanabilir. Öğrenci gerekli olduğu durumlarda kendi oluşturduğu öğrenme-öğretmen materyallerine ulaşabilir. WTÖ’de esneklik vardır. Öğrenci istediği zaman dersleri takip edebilir.” ve

A4; “WTÖ’nün olumlu yönleri; zaman tasarrufu sağlar, uzak mesafelerde olması nedeniyle istediği eğitimi alamayan kişilere eğitim alma fırsatı sağlar, kişiye istediği zamanda ve istediği yerde eğitimi gerçekleştirme fırsatı verir, öğretimde fırsat eşitliği sağlar.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 5. Akademisyenlerin WTÖ’nün olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

WTÖ’nün Olumsuz Yönleri			
Kategori 1: Farklı Mekânda Olmanın Getireceği Sıkıntılar			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Anında geribildirim alma eksikliği olabilir (A1, A5, A10, A12, A14, A15, A16, A17, A19, A21)	24	10	41,7
Yüz yüze iletişim sağlanamaz (A1, A3, A4, A5, A10, A12, A14, A15, A16, A22)	24	10	41,7
Öğretmen öğrencinin ne kadar öğrendiğini belirleyemeyebilir (Yanlış öğrenmelerin kontrolü) (A1, A4, A17)	24	3	12,5
Öğretmen öğrencinin durumuna göre gerektiği anda öğretim yöntemini değiştiremez (A10, A15)	24	2	8,3
Yüz yüze eğitim olanağı olmaması nedeniyle problem çözme ağırlıklı sayısal derslerde sıkıntı yaratabilir (A12, A14)	24	2	8,3
Kavram yanlışlarına neden olabilir (A2)	24	1	4,2
Kategori-2: Sürecin Uygulanmasına Yönelik Sıkıntılar			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Öğretim yeterli olmayan kişiler tarafından yürütülebilir (A2, A13, A14, A15, A17, A20)	24	6	25,0
Teknik altyapının yetersiz olması durumunda öğretim etkililiği düşer (A15, A17)	24	2	8,3
Öğrencilerde teknoloji becerilerinin gelişmiş olması gerekir (A5, A17)	24	2	8,3
Zaman iyi kullanılmazsa öğrenme gecikebilir (A8)	24	1	4,2
Ölçme ve değerlendirme süreci tam olarak kontrol edilemeyebilir (A19)	24	1	4,2
Kategori-3: Sosyalleşme ile İlgili Sıkıntılar			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Sosyalleşmeyi kısıtlar (A5, A22)	24	2	8,3
Öğrenciyi okul kültüründen uzaklaştırır (A16)	24	1	4,2

Tablo 5’de akademisyenlerin WTÖ’nün olumsuz yönlerine yönelik görüşleri incelendiğinde, akademisyenlerin, WTÖ’nün olumsuz yönleri açısından özellikle geribildirim sorunlarından (%41,7), öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci iletişimi eksikliğinden (%41,7), öğreticilerin yeterli yetkinliğe sahip olmamalarından (%25), teknik alt yapı sorunlarından (%8,3), öğrencilerin teknoloji kullanım becerilerinin yetersiz olmasından (%8,3) ve sosyal açıdan doğabilecek aksaklıklardan (%8,3) bahsettikleri görülmektedir.

WTÖ’nün olumsuz yönleriyle ilgili olarak;

A1; “Web tabanlı öğretimde öğretmenle etkileşim, yanlış öğrenmelerin fark edilmesi, giderilmesi açısından eksiklikler oluşacaktır.”,

A5; “Web tabanlı öğretim bir amaç değil araç olmalıdır. Mevcut öğrenme ortamları yüz yüze eğitimi, anında geribildirim sağlaması ve sosyalleşmeyi sağlaması bakımından önemlidir. Yukarıda

saydığımız aktif öğrenme, motivasyon sağlama, sosyal öğrenme ve etkileşimli öğrenme Web tabanlı öğrenmede bir problem olarak görülmektedir. Web tabanlı öğrenme için önceden teknoloji okuryazarlığı mutlaka geliştirilmiş olmalıdır.”,

A10; “... öğretmen öğrenci ile direk iletişim kuramamaktadır, öğrenci anında soru sorma ve cevap alma şansına sahip değildir, öğretmen öğrencinin göstereceği anlık tepkiye uygun yöntem geliştirememektedir...”,

A12; “Web tabanlı öğretimde yüz yüze eğitim imkanı olmadığı için soru-cevap tekniği uygulaması şansı azdır. Bilhassa problem-çözüm içerikli sayısal derslerde sıkıntı olabilir.”,

A13; “Web Tabanlı Öğretimin en olumsuz tarafı, bu öğretimi gerçekleştirecek öğretmenlerin bu konuda yetkin olmadan bu işe soyunmasıdır...”,

A16; “... olumsuz tarafı öğrenci takıldığı yerde sorularının cevabını almada zorlanmaktadır. Öğrencileri okul denilen kurumdan uzaklaştırmakta ve farklı bir anlayış geliştirmektedir.”,

A17; “...olumsuz yanları Web tabanlı öğretimde öğrencilerin öğretim sürecine aktif olarak katıldığını belirleyen ölçme araçları güçlü değilse öğrencilerin geribildirimlerini almak ve değerlendirmek zor olabilir ve öğrencinin Web tabanlı öğretim ile öğretim hedeflerini ne düzeyde gerçekleştirdiğini anlayabilmemiz zor olabilir. Web tabanlı öğretimde teknoloji donanımının da iyi düzeyde olması gerekmektedir. Eğer internet hızı, ses ve görüntü kalitesi gibi bazı teknolojik kalite ile göstergeler zayıf kalırsa öğrenci derse (ya da öğrenmeye) motive olmak yerine sıkıntıya girebilir. Ayrıca iyi tasarlanmamış Web tabanlı öğretim materyalleri öğrencilerin dikkatini çekmekten yoksundur. Bununla birlikte Web destekli öğretimde öğrencilerin bilgisayar ve iletişim teknoloji araçlarını kullanma seviyeleri düşük, ortaya çıkan problemleri çözme konusunda zayıf iseler Web tabanlı öğretim onlara cazip gelmekten ziyade itici gelebilir.” ve

A22; “... öğrenciyi bir odada tek başına bir monitöre hapsedmesi, sınıf ortamının sosyal atmosferinden yoksun olması, bir öğretmen ile anında ve sıcak ilişkiden yoksun olması ve insani yönünün zayıf olması web tabanlı öğretimin olumsuz yönleri arasında sayılabilir.” biçiminde görüşlerini ifade etmişlerdir

WTÖ Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan akademisyenlerin WTÖ uygulamalarında karşılaşılan güçlüklere ilişkin görüşleri üç alt kategori altında toplanmış, Tablo 6’da belirtilen görüşler frekans ve yüzdeleriyle birlikte verilmiştir.

Tablo 6. Akademisyenlerin WTÖ uygulamalarında karşılaşılan güçlüklere ilişkin görüşlerinin dağılımı

Kategori 1: Materyallere Ulaşma			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Alan bazında yetersiz materyal bulunması (A13, A15, A16)	24	3	12,5
Materyallere ilişkin telif hakkı istenmesi (A10, A18, A22)	24	3	12,5
Erişilebilirliğin zor olması (A10, A23)	24	2	8,3
Herhangi bir sıkıntı yaşamadım (A21)	24	1	4,2
Materyallerin hazırlanmasının ve dağıtımının bakanlık kontrolünde gerçekleştirilmesi gerektiği (A13)	24	1	4,2
Kategori 2: Materyallerin Niteliği			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Materyallerin işlevsel olmaması (A4, A5, A12, A14, A16)	24	5	20,8
Türkçe kaynak sıkıntısı (A2, A9, A12)	24	3	12,5
Her derse ya da konuya uygun olmayışı (A3)	24	1	4,2
Kategori-3: Materyallerin Kullanımı			
İfade Edilen Görüş	n	f	%
Fiziki ve teknik altyapının eksikliği (A3, A8, A9, A11, A15, A17, A20)	24	7	29,2
Teknoloji kullanım yetersizliği (A8, A11, A24)	24	3	12,5
Yabancı dilin yetersiz olması (A9, A12)	24	2	8,3
WTÖ deneyiminin olmaması (A1, A7)	24	2	8,3

Tablo 6’da akademisyenlerin WTÖ uygulamalarında karşılaşılan güçlüklere yönelik görüşleri incelendiğinde, akademisyenlerin, materyallere ulaşma konusunda özellikle yeterli materyal

bulunmayışından (%12,5) ve bulunan materyallerin telif sorunlarından (%12,5), materyallerin nitelikleriyle ilgili olarak işlevsellik (%20,8) ile Türkçe materyal sıkıntısından (%12,5) ve materyallerin kullanımında buldukları kurumlardaki fiziki ve teknik altyapı eksiklikleriyle (%29,2) teknoloji kullanım yetersizliğinden (%12,5) oldukça rahatsız oldukları görülmüştür.

WTÖ'ye yönelik materyallerle ilgili olarak materyallere ulaşma ve ulaşılan materyallerin nitelikleri konusunda;

A13; *"Web Tabanlı Öğretim yapmak istendiğinde en çok ve sıklıkla karşılaşılan zorluklar ilgili konularda hazırlanmış materyallerin olmadığıdır. Diğer yandan bu tür materyallerin bakanlık kontrolünde tasarlanması-hazırlanması ve dağıtılması gerektiğini düşünmekteyim."*

A5; *"İnternette hazırlanmış öğretim materyalleri eğer alan uzmanları tarafından hazırlanmışsa, eğitim ve dil bilimci uzmanlarla kontrolü yapılmışsa ve materyal içinde kullanılan enstrümanlar da uzmanları tarafından kontrol edilmiş ise problem daha az oluyor. Web tabanlı öğretim materyalleri hazırlanırken mutlaka öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor özellikleri dikkate alınmalı, yaş seviyeleri ile öğrenme güçlükleri iyi analiz edilmelidir. Yapılandırmacı kuram ve mevzuatlar dikkate alınmalıdır."* ve

A16; *"Kendi alanımda bu tür çalışma bulunmamakta ya da hazırlanan çalışmalar yetersiz gelmektedir. İstediklerime ulaşamıyorum."* görüşleriyle yetersiz materyallerden ve materyallerin hazırlanma biçimlerinden bahsederlerken,

A10; *"... erişebilirliğinin zor olması; ya üyelik istiyor, ya bütününe ulaşamıyor ya da kopyalanamıyor..."* ile

A18; *"Telif hakkı isteniyor. Bu çözülsürse herkes tarafından kullanılır."* şeklindeki düşünceleriyle telif durumuna,

A2; *"Türkçe materyal internette yok denecek kadar az özellikle animasyonlarda öğrenciye İngilizce sunu sıkıcı ya da aşağılayıcı bir yaklaşım gibi geliyor."* ve

A9; *"... en büyük sorunum materyallerin İngilizce olması ve öğrencilerin çoğunun yeteri kadar İngilizce bilmemeleri..."* görüşleriyle Türkçe kaynak sıkıntısına dikkat çekmektedirler.

Bulunan materyallerin kullanımındaki eksiklikler ve yetersizliklerle ilgili olarak da;

A3; *"Teknik alt yapı eksikliği oldukça önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır."*

A8; *"Web Tabanlı Öğretim materyallerine ulaşma ve bu materyalleri kullanma konusunda sıkıntılarımız vardır. Son yıllarda, daha önce olmayan bilgisayar laboratuvarları kuruldu, ayrı dershaneler düzenlendi. Ancak bunlar sayı ve nitelik bakımından daha yeterli hale getirilmeli. Çok önemli bir konu da, öğretim elemanları bu konularda bir kursa (özellikle istekli olanlar) tabi tutulmalıdır."*

A11; *"Web tabanlı öğretim materyallerine ulaşma ve kullanmada imkanlarımın ve becerilerimin kısıtlı ve sınırlı olmasından dolayı sıkıntılar yaşamaktayım."*

A17; *"Sıkıntılar sadece internete bağlanma kapasitesi, hızı vs. bundan kaynaklanabilir. Ancak günümüz koşullarında teknolojik imkanlar daha da arttı. Kendim adıma çok sıkıntı yok ancak bunu farklı fiziksel coğrafi koşullara göre değerlendirmek gerekir."* ve

A20; *"... internet bağlantısının yetersiz olması, güç kaynağı olmadığına elektrik kesintileri sorun oluşturmaktadır."* şeklinde görüş bildirmişlerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Gerek çevrimiçi ders ve uygulamaları, gerekse tümüyle lisans ve lisansüstü programları gerçekleştirmek üzere yararlanılan Web Tabanlı Öğretim (WTÖ), bilişim teknolojileri sayesinde yükseköğretimde öğrenci ve öğretim elemanına zaman ve mekânsal esneklik sunmaktadır (O'Neal, Jones, Miller, Campbell & Pierce, 2007). Benzer biçimde bu araştırmada akademisyenlerin, genel olarak WTÖ'yü bilgi ve becerilerin hedef kitleye Web sitesi ve bilgisayar yoluyla ulaştırılması olarak algıladıkları görülmektedir (%58,3). Bunun dışında WTÖ'ye eğitim-öğretimi somutlaştırma, eğlendirerek öğretme, anlamlı ve kalıcı öğrenme, derse katılımı sağlama, ilgi, dikkat ve motivasyonu arttırma aracı olarak bakmaktadırlar. Akademisyen ve öğrencilere yönelik yapılan benzer çalışmalarda WTÖ'nün anlamlı ve kalıcı öğrenme, motive etme ve derse katılımı sağlama gibi avantajlarının

olduğu belirtilmiştir (Daugherty & Funke, 1998; Sun, Lin & Yu, 2008). Akademisyenlerin önemli bir çoğunluğu WTÖ hakkında bir eğitim almadıklarını ve derslerinde kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Tuncer ve Tanaş (2011)'in akademisyenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini aldıkları çalışmanın sonucunda akademisyenlerin büyük çoğunluğu uzaktan eğitimle ilgili bilgi sahibi olmakla birlikte, herhangi bir uzaktan eğitim uygulamasına katılmadıklarını, bu konuda üniversitelerinde bilgilendirici çalışmaların yapılmadığını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Düzakın ve Yalçınkaya (2008) da yaptıkları çalışmayla öğretim elemanlarının İnternet'i daha çok iletişim, araştırma, gazete okuma ve elektronik hizmetlerden yararlanma amacıyla kullandıklarını, Web tabanlı uzaktan eğitim için önemli görülen görüntülü ve sesli sohbet, Web sayfası oluşturma, çoklu ortam oluşturma ve tartışmalara katılım gibi alışkanlıklarının pek bulunmadığını ifade etmişlerdir.

WTÖ'nün hangi ders ya da dersler kapsamında yürütülmesi gerektiği ile ilgili olarak, akademisyenlerin büyük çoğunluğu tüm derslerde yürütülebileceği görüşünü savunmaktadır (%45,8). Bunun yanında, sadece uygulamalı derslerde (%20,8), sadece sayısal derslerde (%12,5), sayısal ve uygulamalı dersler dışındaki tüm derslerde (%12,5), sadece sözel derslerde (%12,5) ve sosyal etkinliklerde (%4,2) diyen akademisyenler de bulunmaktadır. WTÖ'de öğretmen rolleri ile ilgili olarak, akademisyenler çoğunlukla WTÖ'de öğretmenin rehber rolünde olduğunu belirtmişlerdir (%45,8). Bu sonuç, O'Neal ve ark. (2007)'nin çalışmalarında ortaya koydukları, öğretmenin öğrenme sürecindeki baskın rolünün WTÖ ile birlikte azaldığı ve rehber konumuna geçtiği, böylece öğrencinin süreçteki rolünün artarak sürece aktif katılma fırsatı bulduğu sonucu ile paralellik göstermektedir. Bunun yanında WTÖ'de öğretmenin öğretim sürecindeki baskın rolünün azalacağını belirten akademisyenler de bulunmakla birlikte öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu WTÖ'nün öğretmenin otoritesini sarsacağını düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Gündüz, Aydemir ve Işıklar (2011)'in yaptığı çalışma sonucunda da öğretim elemanları mobil öğrenme ortamları gibi uygulamaların öğretmenin yerini alamayacağını, ancak öğretime destek olabileceğini belirtmişlerdir.

WTÖ ortamında hangi tür uygulamalara yer verileceği konusunda akademisyenlerin çoğunluğu deney, animasyon, benzetim (simülasyon) gibi etkinlikler ile sohbet odası ve tartışma forumu gibi uygulamalara yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanında görsel materyallerin ve ödev, proje gibi uygulamaların da bulunması gerektiğini ifade etmişlerdir. Filiz, Arslan ve Coştu (2008) da matematik eğitimi alanında Web tabanlı uygulamaların eğitsel oyunlara yer vermeleri gerektiği, hazır bilgilerin verilmemesi gerektiği konusunda akademisyen ve öğretmen görüşleri almışlardır. Cruisinger, Knight ve Kinley (2005)'e göre WTÖ'de ders içeriği öğrenciye çeşitli öğretimsel araçlar yoluyla aktarılabilir. Görsel sunum araçları, eğitsel yazılımlar, e-posta ve tartışma forumu bunlardan bazılarıdır.

WTÖ'nün olumlu ve olumsuz taraflarına yönelik akademisyen görüşleri incelendiğinde, akademisyenler WTÖ'nün öğrenciyi kendi öğrenmesinden sorumlu kıldığını, birden fazla duyu organına hitap eden, ilgi çeken ve motivasyonu arttıran, zamandan ve mekândan bağımsız yönleri ile mevcut öğrenme ortamlarından avantajlı olduğunu düşünmektedirler. Ancak, yüz yüze iletişimin eksik olması ve öğrencinin aynı ortamda anında geribildirim alamaması gibi farklı ortamda bulunmanın getireceği sıkıntılar nedeniyle WTÖ'yü mevcut öğrenme ortamlarından yetersiz görmektedirler. Aktürk, Şahin ve Sünbül (2008) öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmanın sonucunda katılımcıların WTÖ'nün öğrencilerin sosyalleşme, işbirliği içinde çalışma, birlikte öğrenme gibi becerileri kazanmalarını kısıtladığı yönünde görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Akademisyenler genel olarak, öğretimde yüz yüze etkileşimin, insanın sosyal bir varlık olmasının ve aynı ortamda bulunmanın getirdiği faydaların önemine vurgu yapmışlar, bu nedenle de öğretimin tamamıyla Web tabanlı olmasını değil, Web destekli gerçekleşmesinin daha doğru olacağını bildirmişlerdir. Fish ve Gill (2009) ise akademisyenlerin çevrimiçi öğrenme ve öğretmeye yönelik düşüncelerini ortaya koymak amacıyla yaptıkları çalışmada akademisyenlerin Web üzerinden ders anlatırken kendilerini ne derece rahat hissettiklerine ve derslerin çevrimiçi bir ortamda anlatılmasının öğrenme çıktılarına etkisine yönelik görüşlerini almışlardır. Çalışma sonunda akademisyenlerin WTÖ'ye yönelik algılarının onların olumlu ya da olumsuz yöndeki WTÖ deneyimlerinden etkilendiği, ancak çoğu akademisyenin geleneksel öğretim ortamında kendini daha verimli ve güvende hissettiği ortaya çıkmıştır. WTÖ'yü gerçekleştirilmede karşılaşılan güçlüklerle ilgili olarak, akademisyenler alanlarında

yeterli WTÖ materyali bulunmamasından, materyallerin işlevsel olmamasından ve fiziki ve teknik altyapının eksikliğinden kaynaklanan sıkıntılara vurgu yapmışlardır. Bunların yanında kendilerinin de teknoloji kullanımı konusunda ve İngilizce materyallerin kullanımı konusunda yabancı dil sıkıntılarının olduğunu ifade etmişlerdir. Cook (2007) da WTÖ'nün eğitimde uygulanmasında teknik destek ve maliyet engelinin olduğundan, WTÖ materyalinin kullanımının bilgi gerektirmesi ve mevcut materyallerin önemli bir kısmının niteliksiz tasarlanmış olması gibi dezavantajlarının olduğundan bahsetmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre akademisyenlerin WTÖ'ye yönelik zamandan ve mekândan bağımsız anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlaması, ilgi çekici bir öğrenme aracı olması ve teknoloji kullanma becerisini geliştirmesi gibi olumlu görüşlerinin olmasının yanında WTÖ konusunda önemli bilgi ve uygulama eksikliklerinin olduğu ve bununla ilgili eğitimlere gereksinim duydukları belirlenmiştir. Bu konuda akademisyenlere yönelik düzenlenecek WTÖ seminerleri ve öğretim programlarının alandaki Web Destekli ve Tabanlı Öğretim uygulamalarındaki ve uzaktan eğitim süreçlerindeki akademisyen tarafındaki sorunların büyük bir bölümünü çözeceği düşünülmektedir. Aynı zamanda akademisyenlerin gereksinim duydukları materyallere ilişkin yeni öğrenme nesne bankalarının oluşturulması ve daha önceden oluşturulan öğrenme nesnelere ulaşım olanaklarının artırılması önemli görülmektedir. İlgili olan ve temel bilgisayar becerilerinde yeterli olan akademisyenlerin de düzenlenecek kurslarla birlikte öğrenme nesnelere oluşturmaları sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Aktürk, A. O., Şahin, İ. ve Sünbül, A. M. (2008). "Bilgisayar öğretmen adaylarının Web temelli öğretime karşı tutumları." 8. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansında sunulmuş bildiri, (6-9 Mayıs 2008). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Al, U. ve Madran, R. O. (2004). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemleri: Sahip olması gereken özellikler ve standartlar. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 259-271.
- Altunçekiç, A. ve Aksu, L. (2011). Web destekli öğrenme ortamlarının İnternet kullanımına yönelik tutum düzeyleri üzerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 239-250.
- Arıcı, N. ve Yekta, M. (2005). Mesleki ve teknik eğitimde çoklu ortam araçları kullanılmış Web tabanlı öğretimin öğrenci başarısına etkisi. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 144-153.
- Atıcı, B. (2000). Bilgisayar Destekli Asenkron İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Sınıf Yönetimi Dersinde Öğrenci Başarısına Etkisi (F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Bilgiç, E. Ş. (2005). E-öğretim Tasarım Süreci: Bir Materyalin Kullanışlılığına İlişkin Katılımcı Görüşleri. Yayınlanmamış Uzman Yeterlilik Tezi, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Bölat, S. A., Koç, F. ve Ulusoy, A. (2011). Web destekli erkek gömleği üretimi öğretiminin öğrencilerin başarılarına etkisi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 1-11.
- Burgstahler, S. (2000). *Web-based instruction and people with disabilities*. In R.A. Cole (Ed.). *Issues in Web Based Pedagogy: A Critical Primer*. (pp. 389-391). Greenwood Press: Westport, CT.
- Burma, Z. A. (2008). AB'ye geçiş sürecinde meslek elemanlarının uzaktan öğretim ile eğitimi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 15-20.
- Bülbül, H. İ., Batmaz, İ., Şahin, Y. G., Küçükali, M., Çakır Balta Ö. ve Balta, C. G. (2006). Web destekli ders çalıştırıcı tasarımı. *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 5(2), 84-88.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (8. Baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Cabı, E. (2004). "Web destekli Pascal öğretimine yönelik örnek bir çalışma." XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayında sunulmuş bildiri, (6-9 Temmuz 2004). Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Clewley, N., Chen, S.Y. & Liu, X. (2011). Mining learning preferences in Web-based instruction: holists vs. serialists. *Educational Technology & Society*, 14(4), 266-277.
- Cook, D. A. (2007). Web-based learning: pros, cons and controversies. *Clinical Medicine*. 7(1), 37-42.
- Crutsinger, C.A., Knight, D.K. & Kinley, T. (2005). Learning style preferences: implications for Web-based instruction. *Clothing and Textiles Research Journal*, 23(4), 266-277.
- Çabuk, A. ve Erdoğan, Ş. (2001). "Bilgisayar destekli tasarım ve coğrafi bilgi sistemlerinin kullanım olanaklarının genişletilebilmesi için İnternet tabanlı eğitim modellerinden yararlanılması." *Akademik Bilişim 2001 de sunulmuş bildiri, (01-02 Şubat 2001)*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

- Çetin, O. (2010). Fen ve Teknoloji Dersinde “Çoklu Ortam Tasarım Modeli”ne Göre Hazırlanmış Web Tabanlı Öğretim İçeriğinin Öğrenci Başarı ve Tutumlarına Etkisi ile İçeriğe Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Daugherty, M. & Funke, B. (1998). University faculty and student perceptions of Web-based instruction. *The Journal of Distance Education*, 13(1), 21-39.
- Düzakın, E. ve Yalçınkaya, S. (2008). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemi ve Çukurova Üniversitesi öğretim elemanlarının yatkınlıkları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 225-244.
- Faul, A. C., Frey, A. J. & Barber, R. (2004). The effects of Web-assisted instruction in a social work research methods course. *Social Work Education*, 23(1), 105-118.
- Filiz, M., Arslan, S. ve Coştu, S. (2008). “Matematik eğitimi içerikli Web sitesi tasarımına ait akademisyen, öğretmen ve öğrenci görüşleri.” 8. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansında sunulmuş bildiri, (6-9 Mayıs 2008). *Eskişehir: Anadolu Üniversitesi*.
- Fish, W. & Gill, P. B. (2009). Perceptions of online instruction. *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 8(1), 53-64.
- Floyd, K., Hughes, K. & Maydosz, A. (2011). A toolkit for Web-based course creation and conversion. *Rural Special Education Quarterly*, 30(4), 32-39.
- Gündüz, Ş., Aydemir, O. ve Işıklar, Ş. (2011). 3G teknolojisi ile geliştirilmiş M-öğrenme ortamları hakkında öğretim elemanlarının görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31,101-113.
- Hsu, C. M., Yeh, Y. C. & Yen, J. (2009). Development of design criteria and evaluation scale for Web-based learning platforms. *International Journal of Industrial Ergonomics*, 39, 90-95.
- İspir, E., Furkan, H. ve Çitil, M. (2007). Lise fen grubu öğretmenlerinin teknolojiye ilişkin tutumları-Kahramanmaraş örneği. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 63-72.
- Journell, W. (2010). Perceptions of e-learning in secondary education: A viable alternative to classroom instruction or a way to bypass engaged learning? *Educational Media International*, 47(1), 69-81.
- Kearns, S. P., Kelly, A. L., Barrett, J., Schlossbach, N., Quinn, M., Olsen, C., Keenan, C., Brewer, L. & Brown, J. W. (2006). The one day per week nursing program: a Web-assisted (hybrid) associate degree nursing program. *Teaching and Learning in Nursing*, 1, 10– 17.
- Koçoğlu, Ç. ve Sezgin, E. (2002). “WWW için etkili öğretim materyali tasarım önerileri.” [Online]: <http://inet-tr.org.tr/inetconf6/tammetin/emre-cigdem.doc> adresinden 03.06.2011 tarihinde alınmıştır.
- Kruse, K. (2009). “Introduction to instructional design and the ADDIE model.” [Online]: Retrieved on 17.10.2012, at URL: <http://attachments.wetpaintserv.us/ptjscRGWeYyQX-7LyqXXag74752>
- Kurtoğlu, M. ve Seferoğlu, S. S. (2011). “Web destekli eğitime yönelik yapılan araştırmalar konusunda bir içerik analizi çalışması.” *I. Web Destekli Öğretim Uygulamaları Sempozyumunda (WebDOU-2011) sunulmuş bildiri, (27-28 Eylül 2011). Kayseri: Erciyes Üniversitesi*.
- Liaw, S. S. (2005). Developing a Web assisted knowledge construction system based on the approach of constructivist knowledge analysis of tasks. *Computers in Human Behavior*, 21, 29-44.
- Liaw, S. S., Chen, G. D. & Huang, H. M. (2008). Users’ attitudes towards Web-based collaborative learning systems for knowledge management. *Computers & Education*, 50, 950-961.
- Liegle, J. O. & Janicki, T. N. (2006). The effect of learning styles on the navigation needs of Web-based learners. *Computers in Human Behavior*, 22, 885–898.
- Mioduser, D., Nachmias, R., Lahav, O. & Oren, A. (2000). Web-based learning environments: current pedagogical and technological state. *Journal of Research on Computing in Education*, 33(1), 55-76.
- O’Neal, K., Jones, W.P., Miller, S.P., Campbell, P. & Pierce, T. (2007). Comparing Web-based to traditional instruction for teaching special education content. *Teacher Education and Special Education*, 30(1), 34-41.
- Olaniran, B. A., Rodriguez, N. B. & Williams, I. M. (2010). Cross-cultural challenges in Web-based instruction. *Knowledge Management & E-Learning: An International Journal*, 2(4), 448-465.
- Özden, M. Y. & Şengel, E. (2009). A Web based learning in science education: student attitudes and perceptions. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4(1), 197-207.
- Özdil, B. ve Çelik, A. (2000). “İnternet’e dayalı uzaktan eğitim.” *Akademik Bilişim 2000 de sunulmuş bildiri, (10-11 Şubat 2001). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi*.
- Seok, S., DaCosta, B., Kinsell, C. & Tung, C. K. (2010). Comparison of instructors' and students' perceptions of the effectiveness of online courses. *The Quarterly Review of Distance Education*, 11(1), 25-36.
- Suminski, R. R. & Petosa, R. (2006). Web-assisted instruction for changing social cognitive variables related to physical activity. *Journal of American College Health*, 54(4), 219-225.
- Sun, K., Lin, Y. & Yu, C. (2008). A study on learning effect among different learning styles in a Web-based lab of science for elementary school students. *Computers & Education*, 50, 1411–1422.

- Şendağ, S. ve Gündüz, Ş. (2007). Öğretmen adaylarının Web tabanlı öğrenme materyalinin kullanılabilirliği ve etkililiği hakkındaki görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 137-149.
- Torrisi, G. & Davis, G. (2000). Online learning as a catalyst for reshaping practice-the experiences of some academics developing online learning materials. *International Journal for Academic Development*, 5(2), 166-176.
- Tuncer, M. ve Tanaş, R. (2011). Akademisyenlerin uzaktan eğitim programlarına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat ve Tunceli Üniversiteleri örneği). *İlköğretim Online*, 10(2), 776-784.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 24, 543-559.
- Türnüklü, A. (2001). Eğitim bilim alanında aynı araştırma sorusunu yanıtlamak için farklı araştırma tekniklerin birlikte kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 26(120), 8-13.
- Ünsal, H. (2004). Web destekli eğitim, elektronik öğrenme ve Web destekli öğretim programlarındaki çeşitli ders modelleri. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 375-388.
- Varol, N. (2001). "İnternetin uzaktan eğitimdeki konumu." *Akademik Bilişim 2001 de sunulmuş bildiri, (01-02 Şubat 2001). Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.*
- Vodanovich, S. J. & Piotrowski, C. (2005). Faculty attitudes toward Web-based instruction may not be enough: limited use and obstacles to implementation. *Journal of Educational Technology Systems*, 33(3), 309-318.
- Ward, M. E., Peters, G. & Shelley, K. (2010). Student and faculty perceptions of the quality of online learning experiences. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 11(3), 57-77.
- Yang, Z. & Liu, Q. (2007). Research and development of Web-based virtual online classroom. *Computers & Education*, 48, 171-184.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (7. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, Y., Yıldırım, S. ve Özden, M.Y. (2000). Web tabanlı İnternet öğreticisi: Bir durum çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 19, 166-176.
- Yu, F.Y., Liu, Y.H. & Chan, T.W. (2005). A Web-based learning system for question-posing and peer assessment. *Innovations in Education and Teaching International*, 42(4), 337-348.